

Dr hab. Marek Zdebel
Katedra Prawa Finansowego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Śląski w Katowicach

RECENZJA

**rozprawy doktorskiej mgr Ewy Miłosławy Kowalewskiej pt. „Kontrola dewizowa wykonywana przez Narodowy Bank Polski”
Szczecin 2015, stron maszynopisu 308**

I. Uwagi ogólne oraz uzasadnienie wyboru tematu rozprawy.

Tematyka podjęta w recenzowanej rozprawie doktorskiej jest ważna zarówno z teoretycznego jak i praktycznego punktu widzenia. Wybór tematu pracy nie jest zresztą przypadkowy. Został wywołany istotnymi przyczynami. Szczególna rola Narodowego Banku Polskiego w zakresie kontroli dewizowej, kontroli traktowanej jako istotny instrument wywierania wpływu na efektywność obrotu walorami dewizowymi od dawna nie budzi wątpliwości. Tematyka ujęta w pracy nabiera znaczenia, gdy skonfrontujemy rozwiązania prawne obowiązujące w tym zakresie z rozwiązaniami dotyczącymi kontroli finansowej gospodarki finansowej jednostek sektora finansów publicznych, lecz także przedsiębiorców. O praktycznym wymiarze pracy decyduje fakt, że Autorka podjęła w niej próbę weryfikacji praktyki przeprowadzania takiej kontroli przez pryzmat często zmieniającego się stanu prawnego. W tym miejscu zauważyć należy, iż do pozytywów pracy zaliczyć należy wskazanie przez doktorantkę barier organizacyjnych i prawnych ograniczających możliwość sprawnego i skutecznego przeprowadzania przedmiotowej kontroli oraz instrumentów prawnych, które mogą sprzyjać usuwaniu takich barier.

Podjęcie przez doktorantkę analizy problematyki określonej tematem rozprawy jest istotne także z innego powodu. Otóż dotychczas w polskim piśmiennictwie z zakresu prawa finansowego, w tym prawa dewizowego zajmowano się jedynie wybranymi zagadnieniami kontroli dewizowej oraz roli NBP w realizacji tego typu kontroli. W recenzowanej pracy podjęto próbę przedstawienia tych zagadnień w sposób kompleksowy. Należy również podkreślić, iż polskie regulacje prawne dotyczące omawianych zagadnień po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej nabrały nowego wymiaru i znaczenia. Przystąpienie do UE z

założenia wymusiło dokonywanie czynności kontrolnych przez NBP w sposób preferowany przez rozwiązania unijne.

W ocenie recenzenta podjęta w rozprawie próba analizy ww. problematyki na tle istoty, zasad i rodzajów kontroli finansowej w ogóle posiada istotne znaczenie poznawcze i może stanowić podstawę do inicjowania dalszych badań szczegółowych dotyczących tej materii.

Oceniając zasadność wyboru tematu podnieść należy, iż charakter prowadzonych w pracy analiz, nawiązujących także do pozaprawnych uwarunkowań funkcjonowania kontroli dewizowej zmusił Autorkę do wykorzystywania dla ich potrzeb nie tylko metod badawczych właściwych nauce prawa, lecz także metod wykorzystywanych w innych dziedzinach wiedzy, co niewątpliwie zwiększa wartość naukową recenzowanego opracowania.

Mając powyższe na uwadze podkreślenia wymaga, iż podjęcie w rozprawie problematyki uwzględniającej zarówno różne źródła prawa, w tym prawodawstwo innych państw / Niemcy, Czechy, Wielka Brytania / oraz orzecznictwo sądowe jest zadaniem trudnym i wymagającym dobrej znajomości wielu aspektów działania kontroli dewizowej.

Efektom oparcie się doktorantki na przedstawionych przesłankach jest opracowanie nieprzekraczające standardowych rozmiarów rozpraw doktorskich.

II. Uwagi dotyczące formalnej konstrukcji dysertacji.

Struktura i układ rozprawy wynika z określonego tytułem rozprawy zakresu przedmiotowego oraz przyjętej przez doktorantkę koncepcji- przedstawienie kontroli dewizowej sprawowanej przez NBP na tle wymogów kontroli finansowej traktowanej jako samodzielna instytucja oraz kontroli obejmującej obrót wartościami dewizowymi dokonywanej przez inne uprawnione do tego podmioty.

Rozprawa składa się ze Wstępu, pięciu rozdziałów, przy czym każdy jest zakończony końcową konkluzją oraz Zakończenia. Na końcu pracy zamieszczono wykazy: literatury powołanej w pracy, aktów normatywnych, orzecznictwa, innych źródeł oraz tabel zaś na początku wykaz skrótów.

Układ pracy jeżeli kryterium oceny stanowić będą kompleksowość i kolejność zawartych w niej rozdziałów należy ocenić pozytywnie. Każdy kolejny rozdział wynika z poprzedniego i jest niezbędny następnemu.

Za prawidłowe należy uznać także proporcje pomiędzy poszczególnymi rozdziałami z tym zastrzeżeniem, że Autorka mogła dokonać podziału rozdziału IV liczącego 74 strony w ten sposób, że wyłączono by z niego podrozdziały 3 i 4 i na tej bazie utworzyła dodatkowy rozdział. Przyjęte w pracy proporcje objętości poszczególnych rozdziałów, także tego

powołanego wyżej, najobszerniejszego, z uwagą podniesioną wyżej świadczy o tym, że badając każdą kwestię objętą problematyką danego rozdziału Autorka starała się poświęcić jej uwagę.

Konstrukcja rozprawy oparta została na głównej tezie wyrażonej we Wstępie pracy na stronie 9- o istnieniu bezpośredniego związku kontroli dewizowej wykonywanej przez Prezesa NBP z ustawową kategorią „centralna bankowa instytucja dewizowa” przypisywaną Narodowemu Bankowi Polskiemu oraz, że zakres przedmiotowo- podmiotowy kontroli dewizowej, tryb jej wykonywania oraz cele wpisują się w funkcje i zadania NBP jako centralnej bankowej instytucji dewizowej.

Przedstawionym tezom odpowiada cel rozprawy. Sprowadza się on do kompleksowego ujęcia zagadnień wiążących z się z wykonywaniem przez NBP kontroli dewizowej, jako jednego z zadań, które realizuje NBP pełniąc funkcję centralnej bankowej instytucji dewizowej- Wstęp s.13.

W pracy zastosowano wielopłaszczyznowe metody badawcze. Autorka na stronach 13 i 14 wskazuje, że składają się na nie metoda dogmatyczno- egzegetyczna, analityczna, częściowo prawno- porównawcza, a także historyczna. Tą ostatnią posłużyła się do identyfikacji kierunków ewolucji regulacji zawartych w ustawodawstwie dewizowym . Podkreśla ona równocześnie, że podstawową metodą badawczą zastosowaną w pracy jest kompleksowa i wszechstronna analiza materiału normatywnego oraz poglądów wyrażonych w literaturze przedmiotu w odniesieniu do wszystkich poruszanych kwestii.

Stan prawny uwzględniony w pracy określono na dzień 28 luty 2015r.

Mając powyższe na względzie należy uznać, że praca opiera się na poprawnym wyborze tematyki i metod badawczych umożliwiając tym samym przeprowadzenie pogłębionej analizy zagadnienia określonego jej tematem. Cel pracy i sposób jego realizacji przez Autorkę uzasadnia pogląd, że recenzowana praca posiada cechy oryginalności, jest prawidłowa pod względem rzeczowym, metodologicznym oraz jest przydatna praktyce. Do walorów pracy należy wreszcie zaliczyć komunikatywność wywodów Autorki oraz jej poprawność logiczną, językową i stylistyczną.

Osoba ubiegająca się o stopień naukowy doktora powinna przygotować rozprawę doktorską która:

- stanowi oryginalne rozwiązanie przez autora problemu naukowego,
- wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną jej autora w danej dyscyplinie naukowej,
- potwierdza umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Każdy z tych warunków został spełniony. Doktorantka wykazała się wiedzą teoretyczną z prawa finansowego, a także w niezbędnym zakresie z prawa cywilnego i karnoskarbowego.

W rozprawie uwzględniono poglądy teoretyków i praktyków na istotę kontroli finansowej, sposobów i form jej realizacji oraz skonfrontowano je z normatywnym ujęciem badanej problematyki i poglądami judykatury. Ze zdecydowaną większością uwag Autorki wynikających z przedmiotowej konfrontacji nie sposób polemizować, pozostałe choć budzą pewne wątpliwości zasługują na uwagę.

III. Uwagi szczegółowe.

W pierwszym rozdziale pracy liczącym 25 stron, zatytułowanym „Kontrola-ustalenia terminologiczne” mającym stanowić wprowadzenie do zasadniczych rozważań, podjęto w oparciu o poglądy prezentowane w doktrynie próbę przedstawienia istoty kontroli, kontroli finansowej, nadzoru oraz kontroli dewizowej. Autorka nie ograniczyła się przy tym do wyjaśnienia tych pojęć, kluczowych dla późniejszych rozważań, lecz przedstawiła także zasadnicze relacje pomiędzy kontrolą i nadzorem, kontrolą finansową a controllinglem finansowym, kontrolą zarządczą oraz audytem wewnętrznym, wreszcie kontrolą podatkową i dewizową. Sposób przeprowadzenia analizy przedstawionych zagadnień należy uznać za prawidłowy. Autorka odwołuje się do stanowisk reprezentowanych przez przedstawicieli nauki zarówno krajowej, jak i zagranicznej zaś w przypadku „kontroli” słusznie podkreśla, iż pojęciom tym, zwłaszcza pojęciu „kontrola” należy nadać wymiar prawny i ekonomiczny. Z przywołanych przez nią poglądów, min. W. Dawidowicza, J. Bocia wyłania się obraz kontroli, która obejmuje badanie zgodności stanu istniejącego z postulowanym, ustalenie zasięgu i przyczyn niezgodności oraz przekazanie wyników tego ustalenia kontrolowanemu, a w przypadku stwierdzenia niezgodności pewnych decyzji – s.22. Autorka akceptuje taki sposób pojmowania kontroli i konsekwentnie odwołuje się do niego w dalszych częściach pracy. W zbliżony sposób doktorantka przedstawia przeprowadzoną przez siebie analizę pojęć „nadzór” i „kontrola finansowa”. Pierwsze z wymienionych pojęć jest szczególnie istotne ponieważ w swych konkluzjach dotyczących kontroli dewizowej sprawowanej przez NBP Autorka stawia konkretne pytanie, czy w świetle obowiązującego stanu prawnego i istniejącej praktyki kontrola ta w rzeczywistości nie przybiera cech nadzoru. Te ostatnie Autorka przedstawia na stronach 26-28. Taki sposób budowania „zaplecza” teoretycznego dla prowadzonych w dalszych częściach pracy rozważań należy uznać za uzasadniony i prawidłowy. Jedyne co można „zarzucić” tym rozważaniom to, że Autorka przedstawiając szerokie spektrum poglądów na analizowane instytucje unika próby sformułowania ich ogólnej

/całościowej /definicji. Dotyczy to także instytucji „kontrola dewizowa”, którą omówiono na stronach 37-39, zderzając ze stosunkowo mało pogłębionymi rozważaniami na temat kontroli podatkowej.

Wysoko poprawna pod względem merytorycznym zawartość rozdziału pierwszego, gdyby praca miała być opublikowana wymagałaby w związku z tym korekty wyżej przedstawionych elementów.

W rozdziale II, który otrzymał nazwę „Reglamentacja w obrocie dewizowym”- 48 stron zamieszczono obszernie rozważania na temat istoty reglamentacji dewizowej oraz ewolucji polskiego ustawodawstwa w tym zakresie, z rozbiorem na trzy podokresy tj. lata 1924-1944; 1945-1989 oraz po roku 1989 do chwili obecnej. W rozdziale tym Autorka zaprezentowała również swoje przemyślenia dotyczące pojęcia „dokonywanie czynności obrotu dewizowego” i określenia jego związku z reglamentacją dewizową. W ostatniej części rozdziału doktoranta poruszyła zagadnienie zezwolenia dewizowego skupiając się na przedstawieniu jego istoty prawnej i rodzajach. Rozważania przedstawione w omawianym rozdziale posiadają kluczowe znaczenie dla późniejszych wywodów Autorki, przede wszystkim dlatego, że dotyczą one instytucji, których funkcjonowanie na gruncie polskiego prawa dewizowego odgrywa zasadniczą rolę. Mowa tu o reglamentacji dewizowej oraz pojęciu, które stanowi bazę dla dokonywanej analizy, tj. „dokonywanie czynności obrotu dewizowego”.

Prezentowane podejście do zagadnień poruszanych w rozdziale II należy uznać za celowe bowiem objaśnienie zasadniczych instytucji prawa dewizowego także w ujęciu historycznym pozwala na wnikliwszą ocenę obowiązujących w przeszłości i obecnie rozwiązań prawnych. Tym bardziej pewien niedosyt wywołuje fakt, iż Autorka swoje interesujące wywody nie potwierdza próbą sformułowania definicji bądź wyodrębnienia specyficznych cech danej instytucji, zaś tam gdzie powołuje różne poglądy przedstawicieli nauki nie decyduje się na stanowcze określenie za jakim poglądem się opowiada. Ma to miejsce w przypadku omawianego pojęcia „reglamentacja dewizowa”- ss. 47 i n., „czynności obrotu dewizowego”- ss 68 i n., czy zezwolenie dewizowe- ss. 88 in. W przypadku gdyby praca miała być opublikowana te mankamenty należałoby usunąć. Przedstawione usterki w ocenie recenzenta nie zmniejszają w sposób zasadniczy wartości merytorycznej tej części pracy. Przeciwnie należy uznać za bardzo interesujące wywody dotyczące relacji pomiędzy swobodą obrotu dewizowego a swobodą podejmowania działalności gospodarczej oraz rozważania poświęcone porównaniu instytucji koncesja i zezwolenie dewizowe- s. 50. Podobnie należy ocenić umotywowaną propozycję Autorki by podjąć działania mające na celu ujednolicenie terminologii stosowanej w przepisach prawa dewizowego- s. 81.

Rozdział III stanowi obok rozdziału IV najbardziej rozbudowaną część pracy- 66 stron maszynopisu i posiada niebagatelne znaczenie dla prowadzonych rozważań. Rozdział ten zatytułowano „Kontrola wykonywania działalności kantorowej”. Celem Autorki było przedstawienie w nim ogółu rozwiązań prawnych i organizacyjnych dotyczących funkcjonowania kantorów wymiany walut. Takie wyznaczenie obszaru badań spowodowało, że w rozdziale poruszono szereg zagadnień szczegółowych, ściśle ze sobą powiązanych. W pierwszej kolejności Autorka dokonała w oparciu o obowiązujący stan prawny ustalenia terminologicznego dotyczącego działalności kantorowej. Następnie przedstawiono zasady i uwarunkowania prawne i techniczne prowadzenia tego typu działalności. Na takiej bazie Autorka oparła swoje dalsze badania dotyczące kontroli dewizowej przedmiotowej działalności. W tym zakresie co należy uznać za niewątpliwą pozytywną pracę nie ograniczyła się jednak do kontroli przeprowadzanej przez NBP, lecz wskazała również inne podmioty, które uczestniczą pośrednio lub bezpośrednio w procesie kontroli działalności kantorowej. Efektem badań podjętych w rozdziale jest sformułowanie kilku interesujących wniosków i propozycji. Do najważniejszych należą wnioski zawarte na stronie 125 i n. nawiązujące do ogólnych zasad wykonywania kontroli dewizowej przez NBP. Autorka wyprowadziła je z analizy stanu prawnego obowiązującego w przeszłości doprowadzając swoje rozważania do aktualnego stanu prawnego. Na stronach 138 i n. przedstawiono przebieg czynności kontrolnych dokonywanych przez upoważnionych pracowników. Uwagę zwraca podział, który zaproponowała doktorantka na czynności kontrolne ogólne i szczegółowe ze wskazaniem przedmiotu ustaleń kontroli dokonywanych w ramach tych czynności- ss. 138 i n. Do wartościowych elementów omawianego rozdziału należy zaliczyć rozważania poświęcone klasyfikacji kontroli dewizowych ze względu na formę, cel oraz przedmiot- ss. 143 i n. Pozytywna ocena treści merytorycznych zawartych w omawianym rozdziale nie zmienia faktu, iż niektóre z zagadnień w nim poruszonych wymagałyby pewnego dopracowania /dookreślenia/. Dotyczy to na przykład kwestii obowiązku rejestracji przez osoby prowadzące działalność kantorową transakcji przekraczających równowartość kwoty 15.000 euro w szczególności, gdy mowa o operacjach ze sobą powiązanych- s. 145. Ta sama uwaga odnosi się do rozważań Autorki na stronach 154 i n. odnoszących się do realizacji ważnego obowiązku przekazywania informacji prokuraturze. W ocenie recenzenta również istotna wątpliwość podniesiona przez doktorantkę na stronie 158 powinna być poddana bardziej pogłębionej analizie, tym bardziej, że kwestia ta została poruszona także w ostatniej części pracy- Zakończeniu.

Rozważania zawarte w rozdziale następnym – IV zatytułowanym „Kontrola sprawowana przez NBP indywidualnych zezwoleń dewizowych, wypełniania obowiązku sprawozdawczego i działalności banków w zakresie obrotu dewizowego oraz kontrola wykonywana przez podmioty inne niż NBP”- liczącym 73 strony stanowią naturalne uzupełnienie rozważań zawartych w poprzednim rozdziale. Przyjęcie bowiem przez doktorantkę założenia, że kontrola dewizowa powinna obejmować te przejawy obrotu wartościami dewizowymi, które podlegają prawnej reglamentacji lub mogą godzić w interes publiczny do swoistej kontynuacji badań przeprowadzonych w poprzednim rozdziale. Zakreślenie tematem rozdziału takiego przedmiotu badań zmusiło Autorkę nie tylko do wyjaśnienia kluczowego zagadnienia -charakteru prawnego decyzji wydawanych przez Prezesa NBP, lecz także pojęcia „interes publiczny” do, którego odwołuje się przepis art. 6 ustawy Prawo dewizowe. W tym miejscu należy wskazać, iż Autorka powinna była podjąć próbę szczegółowego wyznaczenia różnic pomiędzy ogólnym i indywidualnym zezwoleniem dewizowym. Były ku temu przesłanki ponieważ sama doktoranta na stronie 169 stwierdza, że „W doktrynie przedmiotu zwraca się uwagę, że indywidualne zezwolenia dewizowe nie powinny zastępować przepisów, regulujących ogólne zezwolenia dewizowe”. W omawianej części pracy bardzo rzetelnie przedstawiono natomiast obowiązki sprawozdawcze działalności banków w zakresie obrotu dewizowego, choć wydaje się, że wyliczenie rodzajów druków, które służą wykonaniu tych obowiązków- ss. 188-190, nie wnosi nic znaczącego do prowadzonych badań. Wydaje się również, że Autorka tak jak wskazano wcześniej powinna zastanowić się nad celowością przeniesienia z rozdziału IV do innej części pracy rozważań poświęconych kontroli dewizowej sprawowanej przez inne podmioty niż NBP, przede wszystkim banki komercyjne. Ujęcie tej problematyki w dotychczasowy sposób osłabia nieco spójność analiz dokonywanych w tym rozdziale. W konkluzjach stanowiących końcowy element rozdziału na uwagę zasługuje postulat Autorki nawiązujący do rozważań zawartych na stronie 200 i n., a dotyczący pozbawienia NBP uprawnień do przeprowadzania kontroli dewizowej banków w zakresie pośrednictwa w sprawach dewizowych i przekazanie ich Komisji Nadzoru Finansowego- strona 228.

Ostatni rozdział –V, liczący 36 stron i zatytułowany „Rola banku centralnego w zakresie kontroli dewizowej w wybranych państwach Unii Europejskiej (na przykładzie Niemiec, Republiki Czeskiej i Wielkiej Brytanii)” odbiega charakterem od poprzednich części pracy. Zawiera on rozważania bazujące na rozwiązaniach prawnych obowiązujących w trzech wymienionych krajach będących członkami Unii Europejskiej. Autorka porównując przepisy prawa obowiązujące we wskazanych państwach starała się odpowiedzieć na dwa zasadnicze

pytania. Po pierwsze, czy instytucja kontroli dewizowej wykonywanej przez bank centralny jest przewidywana przez prawo każdego z tych państw? A następnie jaki jest zakres takiej regulacji i czy można znaleźć podobieństwa pomiędzy rozwiązaniami stosowanymi w Polsce i prawodawstwie wymienionych państw? Przedmiotowa analiza doprowadza Autorkę do sformułowania na stronie 266 trzech wniosków ogólniejszej natury. Są to:

1. przegląd regulacji prawnych obowiązujących we wskazanych państwach przekonuje o tym, że system kontroli dewizowej pozostaje nadal kwestią regulowaną na poziomie krajowych porządków prawnych, zaś unijne dyrektywy ujednoliciły jedynie główne zasady obrotu dewizowego i przepływu kapitału,
2. pozycja banku centralnego w zakresie kontroli dewizowej uzależniona jest od przyjętego w danym państwie modelu nadzoru finansowego i relacji pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za ten nadzór a bankiem centralnym,
3. na kształt kontroli dewizowej wpływ mają regulacje odnosząc się do sektora usług finansowych oraz określające ramy działalności gospodarczej w każdym z państw Unii Europejskiej.

Ponadto doktorantka silnie akcentuje stwierdzenie, że przeprowadzone przez nią badania nie pozwalają na uznanie, że istnieje uniwersalny model kontroli dewizowej i w każdym z państw, których prawodawstwo dewizowe poddane zostało analizie przyjęto różne rozwiązania. Pewnych podobieństw do prawodawstwa polskiego można się jej zdaniem dopatrzyć jedynie w prawodawstwie czeskim ale wpływ na to miał zbliżony model gospodarczy oraz funkcjonujący w przeszłości w obu państwach system polityczny.

Oceniając z merytorycznego punktu widzenia rozważania zawarte w tym rozdziale w kontekście wykorzystanej metody badań- prawnoporównawczej należy uznać, że Autorka posłużyła się nią w sposób wyważony i rzetelny, co pozwoliło jej na sformułowanie interesujących wniosków, choć siłą rzeczy odnieść je należy zasadniczo do tych prawodawstw, które zostały objęte analizą.

Rozważania zawarte w pracy Autorka zamyka częścią pracy pt. „Zakończenie” – liczącej 11 stron. Ta część pracy zgodnie z jej nazwą stanowić ma podsumowanie wniosków sformułowanych w pracy, w praktyce zaś w konkluzjach wieńczących każdy rozdział. Poprzez zebranie, usystematyzowanie i powtórzenie ww. wniosków doktorantka dokonuje ostatecznego potwierdzenia tezy stawianej we Wstępie pracy. Nie ulega również wątpliwości, że został osiągnięty cel podjętych badań. Efekty ich przeprowadzenia pozwoliły na wysunięcie konkretnych wniosków i propozycji rozwiązań na przyszłość. Należą do nich: uznanie, iż obecnie realizowana kontrola dewizowa przez Prezesa NBP posiada także cechy

nadzoru oraz fakt, iż KNF jest wyspecjalizowaną instytucją nadzoru nad rynkiem finansowym i to ten podmiot powinien sprawować w przyszłości nadzór nad działalnością kantorów wymiany walut. Autorka postuluje również potrzebę rozważenia rezygnacji z indywidualnych zezwoleń dewizowych, których liczba z roku na rok ulega zmniejszeniu, a nawet zniesienie ogólnych zezwoleń dewizowych w formie rozporządzeń poprzez ich włączenie do postanowień ustawy Prawo dewizowe.

Przedstawione propozycje należy uznać za interesujące szkoda jednak, że nie zostały one wyraźnie sformułowane w poprzednich częściach pracy bowiem wówczas mogłyby być poddane pogłębionej analizie, co niewątpliwie zwiększyłoby ich wartość merytoryczną.

Dokonując końcowej oceny poszczególnych części pracy należy wyrazić przekonanie, że ich treść wskazuje na wysoki poziom wiedzy Autorki w zakresie warunków funkcjonowania kontroli dewizowej NBP. Oryginalność ujęcia tematyki określonej tematem rozprawy polega na całościowym, a przez to rzeczowym jej przedstawieniu na tle wielowątkowych aspektów uregulowań prawnych. Recenzowana praca niewątpliwie może być zaliczana do tych, które porządkują dotychczasowy stan wiedzy, co należy uznać za cenne z punktu widzenia zadań stawianych przed nauką. Przeprowadzając ocenę pracy nie można także pominąć faktu, że ustalenia w niej zawarte zostały oparte na bardzo rzetelnie przedstawionej płaszczyźnie doktrynalnej. W pracy wykorzystano 293 pozycji literatury i innych źródeł. Dorobek doktryny został skonfrontowany z obowiązującymi regulacjami prawnymi i orzecznictwem sądowym. W swym opracowaniu Autorka powołała się na 108 aktów normatywnych i 17 orzeczeń. W pracy zamieszczono dwie tabele.

Tak jak każda inna recenzowana praca, niektóre ustalenia i twierdzenia w niej zawarte mogą nasuwać wątpliwości lub refleksje, nie mają one jednak zasadniczego wpływu na pozytywną ocenę pracy. O niektórych wspomniałem wyżej, inne o mniejszym znaczeniu, także o charakterze redakcyjnym nadają się do szybkiej korekty.

IV Konkluzja

Mgr Ewa Miłoslawa Kowalewska wykazała się ogólną wiedzą teoretyczną z zakresu prawa finansowego i dewizowego, umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej oraz oryginalnością ujęcia zagadnienia naukowego, a tym samym dowiodła, że spełnia wymagane warunki konieczne do ubiegania się o stopień naukowy doktora. Rozprawa została prawidłowo skonstruowana, tok rozważań jest przejrzysty, poprawny językowo i stylistycznie, poszczególne tezy i wnioski zostały należycie uzasadnione. W rozprawie wykorzystano bogatą literaturę, liczne akty prawne, inne materiały oraz tezy orzeczeń. Doktorantka wykazała się umiejętnością posługiwania się naukowymi metodami pracy.

Ogólnie należy stwierdzić, że recenzowana praca doktorska zarówno pod względem merytorycznym, metodologicznym jak i formalnym spełnia kryteria poprawności.

Recenzowana rozprawa doktorska mgr Ewy Miłosławy Kowalewskiej pt. „Kontrola dewizowa wykonywana przez narodowy bank Polski,, stanowi oryginalne rozwiązanie zagadnienia naukowego, wskazuje na wiedzę teoretyczną jej Autorki i potwierdza umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Może być zatem zgodnie z przepisem art. 13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki / Dz.U. Nr 65, poz. 595 ze zm. / podstawą dopuszczenia do publicznej obrony, po spełnieniu przez doktorantkę innych wymogów określonych.

Monika Zdebel